

Melden is niet de belangrijkste stap bij de meldcode.

Er ligt inmiddels een voorstel hoe de meldcode minder vrijblijvend kan worden. Dit naar aanleiding van de opnieuw aangewakkerde discussie over wel of niet verplicht melden.

In mijn dagelijks werk als beleidsadviseur voor gemeenten, de Veilig Thuis organisatie en als trainer bevind ik mij op het snijvlak van beleid en uitvoering.

In die praktijk zie ik dat er een belangrijke rol is weggelegd voor de (opkomende) wijkteams van de gemeenten en de Veilig Thuis organisatie, om samen op te trekken bij stap 2: consultatie.

In de uitvoering van de meldcode is niet voor niets toegevoegd dat bij twijfel altijd advies gevraagd kan worden aan Veilig Thuis. En wie twijfelt er niet?

Veilig Thuis is meer dan een meld- en regelkamer

Dit betekent dat Veilig Thuis laagdrempelig en dicht bij de plek gepositioneerd moet zijn daar waar mensen wonen en leven en waar de signalen het eerst gezien kunnen worden; op school, in de kinderopvang, in de wijken.

Veilig Thuis is dagelijks bezig met de veiligheid van kinderen, gezinnen en volwassenen.

Gemeenten doen er dus goed aan om de Veilig Thuis organisatie een stevige plek in het sociaal domein te geven, als toegevoegde waarde aan de ogen en oren van de wijkteams i.p.v. het te profileren als een meldloket. De eerste verantwoordelijkheid van lokale professionals ligt bij het signaleren, bespreken en borgen van de veiligheid van kinderen en Veilig Thuis heeft hier een belangrijke ondersteunende en onderzoekende taak in. Melden kan dan de uitkomst zijn van die wisselwerking.

Een terecht punt van aandacht is dat minimaal de lokale professionals in staat moeten zijn om te signaleren, risicofactoren in kaart moeten brengen en een gesprek over de veiligheid van jeugdigen te voeren.

Wat is nodig in de praktijk?

Er zijn voorbeelden waar deze praktijk goed werkt maar dit gaat niet vanzelf.

Belangrijke voorwaarden voor een betere aanpak zijn:

1. Lokale professionals ondersteunen in het maken van een veiligheidsplan met ouders/opvoeders en de jeugdige als onderdeel van het ondersteuningsplan

Dit kan door een gezamenlijke inzet/scholing vanuit de Jeugd en Veiligheidspartners van de gemeenten: de Gecertificeerde Instellingen, de Raad voor de Kinderbescherming en Veilig Thuis. Niet alleen door hen in te schakelen vanuit hun wettelijke taken maar juist door hun expertise in te zetten als het gaat over de veiligheid van kinderen. Dit kan in de contractering worden meegenomen.

2. Lokale professionals ondersteunen in de wijze waarop zij de veiligheid van kinderen kunnen inbrengen in de gespreksvoering door inzet van Veilig Thuis

In gesprek gaan met ouders/opvoeders kan ondersteund worden door met Veilig Thuis afspraken te maken over hoe zij lokale professionals kunnen ondersteunen in de stappen van de meldcode welke vooraf gaan aan de melding. Met andere woorden: proactief betrekken en oefenen van gesprekken. Consultatie kan meer zijn dan alleen een telefonisch advies maar ook aanschuiven bij een casus.

3. Monitoren van de route van de zorgmeldingen, inhoudelijk en getalsmatig

Gezinnen willen we graag vanuit een netwerkbenadering zien en niet vanuit de keten. In het domein Jeugd en Veiligheid is er echter nog wel sprake van ketenpartners met te onderscheiden verantwoordelijkheden. De zorgmeldingen van de politie worden niet ingebracht in het netwerk rondom gezinnen maar bij de meld- en regelkamer van Veilig Thuis. Veilig Thuis kan verder onderzoek doen of dit afschalen naar een lokaal team. Omdat er dan toch sprake is van schakelende

verbindingen is het belangrijk om deze zorgmeldingen goed te monitoren. Met andere woorden: vallen er geen kinderen tussen de wal en het schip en zijn we in staat om er vakkundig en adequaat mee om te gaan?

Door (herhaald) kwantitatief en kwalitatief te monitoren en te toetsen ontstaat zicht op mogelijke hiaten en kunnen verbeteringen worden aangebracht.

Zo is uit de monitoring duidelijk geworden dat er geen kinderen tussen de wal en het schip vallen maar ook op welke punten de samenwerking en de inhoudelijke afhandeling nog kunnen verbeteren. Daarbij werd overigens ook duidelijk dat meer en beter melden niet substantieel bijdraagt aan de veiligheid van kinderen maar investeren in onderlinge taken en verantwoordelijkheden wel.

4. Gemeenten en Jeugd en Veiligheidspartners voeren een gezamenlijke ontwikkelagenda

Het maken van een dergelijke agenda is niet alleen een papieren exercitie. Het helpt als de gezamenlijke inzet is dat je elkaar kunt aanspreken en elkaar door de uitvoeringspraktijk laat voeden. De ervaring laat zien dat hier vanuit ook gewerkt kan worden aan de veranderopgaven in het sociaal domein; ouders/opvoeders anders en meer betrekken bij het borgen van de veiligheid van hun kinderen door bijvoorbeeld het introduceren van de beschermingstafel.

Door zo met elkaar samen te werken ontstaat een stevige lokale en regionale infrastructuur waarbij de veiligheid van kinderen voorop staat.

De A van de Advies en Meldpunten Huiselijk Geweld en Kindermishandeling is verdwenen in de benaming Veilig Thuis maar de M komt te nadrukkelijk weer terug. Door daar de focus op te leggen lopen we het risico dat we andere kansen en mogelijkheden over het hoofd zien.

Rudy Bonnet is oud manager van Advies en Meldpunt Kindermishandeling en werkzaam als beleidsadviseur/trainer voor organisaties en gemeenten bij Stade Advies, voorzitter van stichting voorkoming kindermishandeling (VKM), auteur van de “Kleine gids kindermishandeling, achtergronden, signaleren en de meldcode” en lid van de programmacommissie kindermishandeling van ZON-MW.